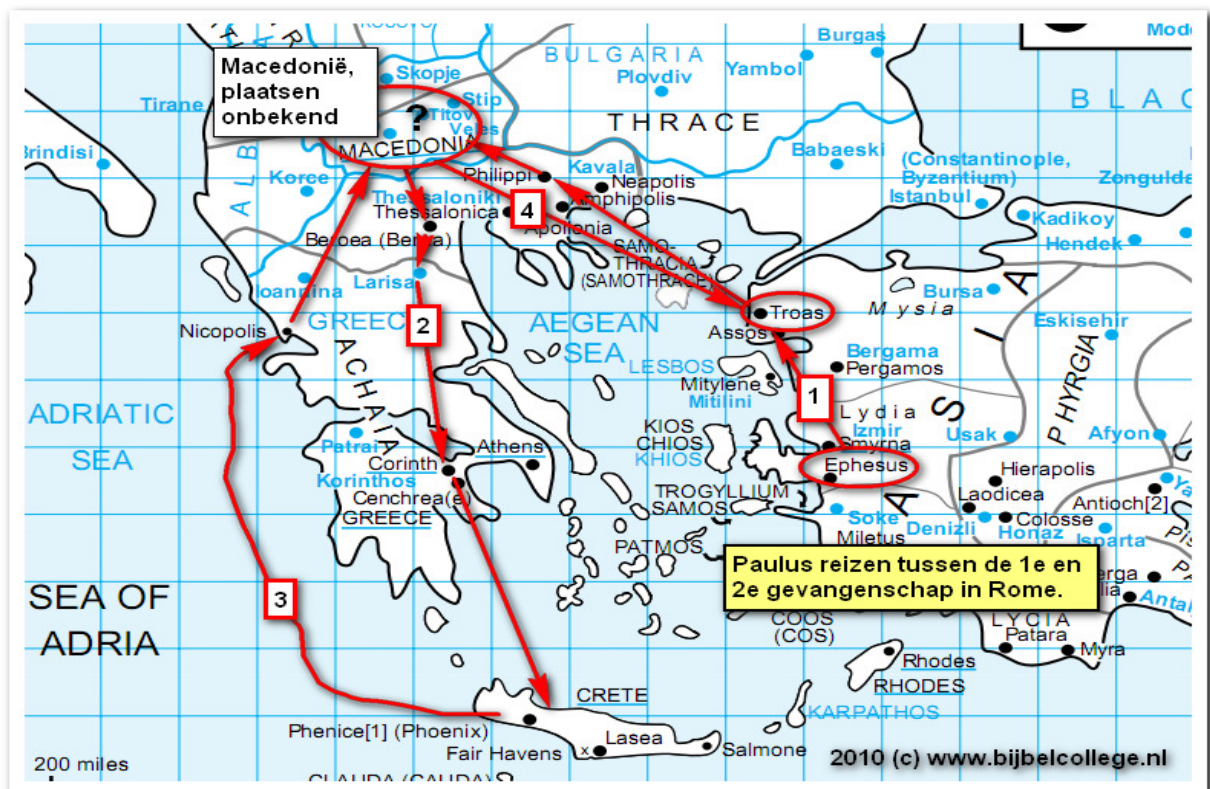

4e Zendings- of Bemoedigingsreis van de Apostel Paulus

Bijbelstudie

2010 © Stg. Bijbels & Theologisch Onderwijs 'Yarah'

Door: Rudy Brinkman

Inhoudsopgave

- Handout / toelichting presentatie
(de volledige Powerpoint is te downloaden via www.yarah.nl)
- Paulus 4e Zendingsreis (inleidend)
- De Brief aan Titus
- De 1e en 2e Brief aan Timoteüs
- Slotopmerkingen

Voor deze studie-serie is gebruik gemaakt van de NBG 1951-vertaling, tenzij anders vermeld.

– 0 – 0 – 0 – 0 – 0 –

Alle rechten voorbehouden, © 2010, Stg. BTO Yarah. Het zonder winstoogmerk en ongewijzigd doorgeven van deze studie is toegestaan.

Stg. Bijbels- en Theologisch Onderwijs Yarah
Postbus 113
9800 AC ZUIDHORN

Internet : www.yarah.nl
Email : info@yarah.nl

KVK-nr. 01161079, KvK Groningen
Bankrelatie ING Bank, rek.nr. 44 75 598
t.n.v. STG BIJBELS&THEOL ONDERW YARAH

DOELSTELLING

De stichting stelt zich ten doel: "Onderwijs over- en uit de Bijbel middels elektronische, gedrukte en mondelinge overdracht".

Paulus 4e Zendingsreis

De vorige keer hebben we een "presentatie" gehouden (zie powerpoint) over de "4e zendingsreis" van Paulus, waarbij ik met name in algemene zin een inleiding heb gehouden.

In deze inleiding zagen we de volgende feiten:

1. Paulus brieven zijn onder te verdelen in drie groepen:
 - ◆ de brieven geschreven **vóór** de 1e gevangenschap;
 - ◆ de brieven geschreven **tijdens** de 1e gevangenschap;
 - ◆ de brieven geschreven ná de 1e gevangenschap, ook wel de "pastorale brieven" genoemd;
2. De 1e t/m 3e zendingsreis zijn beschreven in de Handelingen, door Lukas, die tot aan Paulus' dood een trouwe medewerker van hem was. Hij was tevens de eerste voorganger van de gemeente van Filippi;
3. Paulus' éérste gevangenschap in Rome heeft geleid tot een grote opwekking onder de soldaten en het hof van de keizer;
4. Uit de informatie van de 'pastorale brieven' is op te maken dat Paulus na zijn éérste gevangenschap weer vrijgelaten is en daarna nog enkele jaren heeft rondgereisd als Evangelist. Op deze arbeid heeft eveneens veel zegen gerust en er zijn diverse gemeenten uit ontstaan.
5. Daarna is hij weer gevangen gezet en om het leven gebracht door de hand van Keizer Nero d.w.z. tijdens de vervolgingen die toen uitgebroken waren.

Nu gaan we verder met de zogeheten 'pastorale brieven', de brief aan Titus en de brieven aan Timoteüs. De 2e brief aan Timoteüs is overigens geschreven tijdens de 2e gevangenschap van Paulus.

Centrale boodschap

De centrale boodschap van het Nieuwe Testament, dat hebben we de vorige keer ook gezien was: "Het Koninkrijk Gods".

Handelingen 1:1-3

1 Mijn eerste boek heb ik gemaakt, Teofilus, over al wat Jezus begonnen is te doen en te leren, 2 tot de dag dat Hij werd opgenomen, nadat Hij aan de apostelen, die Hij had uitgekozen, door de heilige Geest zijn bevelen had gegeven; 3 aan wie Hij Zich ook na zijn lijden met vele kentekenen levend heeft vertoond, veertig dagen lang hun verschijnende en tot hen sprekende over al wat het Koninkrijk Gods betreft.

En de Handelingen sluiten af met

Hoofstuk 28:30-31

30 En hij bleef de volle termijn van twee jaar in zijn eigen gehuurde woning, en ontving allen, die tot hem kwamen, 31 predikende het Koninkrijk Gods, en onderricht gevende aangaande de Here Jezus Christus met alle vrijmoedigheid, zonder enige belemmering.

- Het Lukas-Evangelie liet ons zien wat de Here Jezus als mens, als "Zoon van God" én "Zoon des Mensen", op aarde heeft gedaan.
- In de Handelingen zien we wat de Here Jezus, door zijn Geest, via de Apostelen, heeft gedaan.

Na de handelingen-periode vinden we de brieven van de Apostelen waarbij natuurlijk de brieven van Paulus zeer belangrijk zijn voor ons als 'gelovigen uit de heidenen'. Maar zoals ik bij de studie-serie op de brieven van Petrus heb laten zien moeten we deze brieven niet boven de brieven van de andere Apostelen 'uit tillen'. Alles wat de Apostelen onderwezen is aan de Gemeente van Christus Jezus gegeven, dóór Zijn Heilige Geest.

Paulus was een prediker van het Koninkrijk Gods. En zoals we vorige keer zagen heeft hij ook andere predikers, Evangelisten, opgeleid en uitgezonden.

De Brief aan Titus

De bekendste prediker is Timoteüs. Maar ook Titus was één van hen.

Inleiding

>Titus 1:1-16

De brief aan Titus is een "persoonlijke brief" aan één van de medewerkers van Paulus. Hij noemt Titus "mijn waar kind krachtens ons gemeenschappelijk geloof" ^{Titus 1:4} en vraagt hem "tot hem te komen" zodra Paulus vervangers voor hem heeft gezonden ^{Titus 3:12} in Nikopolis. Hoewel een persoonlijke brief, is de toon minder persoonlijk dan die in de brieven aan Timoteüs is. In Timoteüs hebben de brieven een duidelijk meer 'vaderlijke' toon, hier is de brief duidelijk 'zakelijker' maar toch ook 'broederlijk'.

Titus was een Griek en door Paulus' prediking tot geloof gekomen. Hij was al bij Paulus toen hij naar Jeruzalem ging om zijn Evangelie-boodschap te laten toetsen door de gemeente en de Apostelen te Jeruzalem; veertien jaar nadat hij met Petrus, waar hij twee week bij verbleef –drie jaar na zijn bekering-, en Jakobus had gesproken ^{Gal. 1:18-2:5}.

De vriendschap en broederschap met Titus ging dus ver terug; hij werd door Paulus ondermeer gezonden naar de gemeente te Korinthe ^{2 Kor. 8:16-24}, waar hij in eerste instantie al uit eigen initiatief was geweest. Nadat Paulus via Titus geïnformeerd was over de situatie in de gemeente, zendt Paulus hem daar heen met de 2^e Korinthe-brief. Dit toont dat Paulus hem een betrouwbare, capabele, herder (van de gemeente) achtte.

In deze brief zien we dat Titus door Paulus was 'achter gelaten', in de goede zin uiteraard, om in de nieuwe, jonge, gemeenten op Kreta te zorgen dat de gemeenten ordelijk bestuurd zouden gaan worden. Ook daar waren er (al weer!) Joden gekomen die probeerden de gemeenten "onder de wet" te brengen. Paulus had daarom Titus op Kreta gelaten "met de bedoeling, dat gij in orde zoudt brengen hetgeen nog verbetering behoefde" ^{Titus 1:5}.

Einde eerste gevangenschap

Uit de brief aan Titus kunnen we concluderen dat Paulus, na twee jaar huisarrest in Rome, vrijgelaten was. Kennelijk hadden zijn aanklagers –de Joden uit Jeruzalem- het niet aangedurfd de zaak tot voor de keizer zelf voort te zetten (hij was wel gehoord door het hof, zie de brief aan de Filippenzen). Hij was daarom per definitie vrijgesproken van hun aanklachten.

Paulus verliet Rome, reisde door naar Efeze, waar Timoteüs achterbleef om de gemeenten te onderwijzen, en reisde door naar Macedonië. Daar schreef hij de 1^e brief aan Timoteüs ^{1 Tim. 1:3}.

Vandaar trok hij verder **naar Kreta** (waar hij tijdens eerdere zendings-reizen niet was geweest) waar vervolgens gemeenten ontstonden (of mogelijk al waren ontstaan door het zendingswerk van andere discipelen) en Titus bleef daar achter om de nieuwe gemeenten te onderwijzen en bestuurlijk in te richten.

Hij reisde verder naar het zuiden van Griekenland, Nicopolis, mogelijk weer naar Macedonië, en vervolgens naar Troas, op terugweg naar Efeze (?) om weer samen met zijn geliefde Timoteüs te zijn, waar hij plotseling gearresteerd werd – *waarschijnlijk* door toedoen van ene Alexander de Kopersmid, een verraderlijk man, waarvoor hij ook Timoteüs waarschuwt ^{2 Tim. 4:14,15; 1 Tim. 1:20}.

Alexander de Kopersmid

De Statenvertalers hebben in de kantekeningen opgemerkt dat ze denken dat deze Alexander iemand was die dwaling bracht omdat hij Paulus' woorden had 'tegen gestaan'. Letterlijk staat er in 2 Tim. 4:14 dat hij Paulus "zeer slecht behandeld had".

Sommigen zijn van mening, omdat Paulus daar in Troas zijn spullen achter had gelaten, had moeten laten, inclusief zijn boeken en winterjas, dat Alexander hem verraden heeft. Op een belangrijk Christelijk leider als Paulus zal een 'prijs' hebben gestaan. Alexander was namelijk mogelijk een koperbewerker die afgodsbeelden maakt. Paulus' prediking zal hem daarom schade berokkend hebben. Hem aangeven zou daarom voor Alexander een dubbele winst opleveren, zo zou hij hebben kunnen denken. Namelijk: er kwamen geen mensen meer tot geloof en daarom was zijn handeltje niet meer bedreigd, en anderzijds kon hij een verradersloon ontvangen.

Hoe het ook zij: Paulus waarschuwt Timoteüs niet voor niets voor deze Alexander!

4^e "zendingsreis"

Deze 4e reis, die ook langs een aantal steden voerde waar Paulus tijdens zijn eerdere zendingsreizen was geweest, en die zo abrupt werd afgebroken, zouden we zondermeer de **4e zendingsreis** van Paulus kunnen noemen! Deze rondreis vanaf Rome, door Griekenland en Macedonië, duurde met elkaar ongeveer 2 à 3 jaar.

De brief aan Titus is waarschijnlijk geschreven vanuit Nicopolis of vanuit Macedonië. Nicopolis was in de 1e en de 2e eeuw na Christus een plaats waar, in Griekenland (Macedonië), een Christelijke gemeente ontstond van aanzienlijke betekenis, samen met de gemeenten in Filippi, Thessalonica en Larissa – zie de kaart.

We lezen voor het laatst over Titus in 2 Timoteüs 4:10, geschreven tijdens de

2^e gevangenschap van Paulus, waar Paulus met spijt vast moet stellen dat Demas hem verlaten heeft "uit liefde voor de tegenwoordige wereld", dat Crescens naar Galatië is gegaan en Titus naar Dalmatië is vertrokken. De conclusie moet dan zijn dat hij bij Paulus op bezoek geweest is in Rome en vandaar naar Dalmatië gegaan. De reden daarvoor is ons onbekend.

Sommigen menen dat Titus, net als Demas, ook "naar de wereld terug was gegaan" maar dat is niet juist; althans: volgens de traditie is Titus later teruggekeerd naar Kreta en daar, als oudste, als opziener over de gemeenten in Kreta, op zeer hoge leeftijd gestorven is.

Daarnaast, als Titus inderdaad zou zijn 'afgefallen' dan zou dit zeker door Paulus, of de vroege Christelijke schrijvers, vermeld zijn.

Inhoud (kern) van de brief

Titus was een trouwe dienaar die door Paulus vaak op bijzondere missies werd gestuurd; kennelijk iemand die de gave had om de gemeenten met name organisatorisch en herderlijk te steunen en "orde op zaken", in bestuurlijke zin, te stellen.

In deze brief zien we dat Paulus aan Titus schriftelijke aanwijzingen geeft over de organisatie van de gemeente; het aanstellen van oudsten en de voorwaarden waaraan deze oudsten moeten voldoen: gastvrij, bezadigd, man van één vrouw, gelovige kinderen –*waardoor ook duidelijk is dat een oudste niet té jong moet zijn, immers: het moet een vader van gelovige kinderen zijn!--*, in staat te onderwijzen, niet op oneerlijke winst uit, etc. Oftewel een oudste moest iemand zijn die bovengemiddeld was en er een morele standaard op na hield die ver boven de gemiddelde Kretens uitstak, vgl. Titus 1:12,13.

De Kretenzen hadden, als volk, een slechte reputatie; er wordt gezegd dat zij dezelfde afstamming kenden als de Filistijnen – de Keretieten ^{1 Sam. 30:14}. Ruw volk, zeevaarders, met een –kennelijk- lage morele standaard. Daarom was het zo belangrijk dat de oudsten die aangesteld werden niet alleen in alle opzichten 'onberispelijk' --en een voorbeeld voor de Gemeente-- moesten zijn maar ook naar de wereld rondom duidelijk moest zijn wat de Christelijke levenswandel was – aan de hand van de levenswandel van ondermeer deze oudsten en, uiteraard, de gemeente.

›Titus 2:1-15

De gezonde leer

Paulus legt er de nadruk op dat Titus 'de gezonde leer' moet onderwijzen, in woord en daad, aan de Gemeente. Hij moet de ouderen er op wijzen dat ze 'nuchter en bezadigd' en 'gezonder in geloof, liefde en volharding' moeten zijn. De oude(re) vrouwen moet hij wijzen op het feit dat ze zich priesterlijk moeten gedragen, de drank (!) links moeten laten liggen ^{Titus 2:2-5} zodat "Gods Woord niet gelasterd wordt".

We lezen "tussen de regels door" dat er kennelijk nogal het een en ander mis was! Drankmisbruik, losse huwelijksmoraal, ... Titus, zo zouden wij zeggen, had er nog een flinke klus aan! Maar het resultaat zou zijn dat er een gemeente zou zijn die **haar Here waardig zou zijn** en **tot een getuigenis voor de omgeving**.

In de eerste studieavond vertelde ik dat er mensen zijn die menen dat de brieven van Paulus, en dan met name alleen de 'gevangenisbrieven' relevant zijn voor de NT-ische gelovige.

Wanneer je dit gedeelte uit Titus leest, zal duidelijk zijn dat dit soort gedeeltes ook vandaag nog voluit geldig zijn voor de gelovige en voor de gemeenten!

1. De 'oude mannen' moeten nuchter zijn, waardig, bezadigd, gezond in het geloof, de liefde en de volharding;
2. Oude vrouwen eveneens, priesterlijk in haar optreden, niet kwaadsprekend, niet verslaafd aan veel wijn, in het goede onderrichtende, zodat zij ...
3. de jonge vrouwen opwekken man en kinderen lief te hebben, bezadigd, kuis, huishoudelijk, goed en aan haar man onderdanig te zijn, opdat het woord Gods niet gelasterd worde;
4. de jonge mannen bezadigd te zijn in alles!

*..opdat de tegenstander **tot zijn beschaming** niets ongunstigs van ons hebbe te zeggen ...*

Hoe belangrijk is dit, ook nu! De tegenstander -in de Engelse vertaling staat 'onze tegenstanders'- kunnen we beschamen, wanneer we zorgen dat er niets ongunstigs van ons gezegd kan worden. Zowel in ons persoonlijke leven, als gemeenteleven.

Wanneer we als gelovigen de 'geur van Christus' verspreiden, wanneer we zorgen dat onze levenswandel in overeenstemming is met wat er gepredikt wordt, dan jagen we het schaamrood op de kaken van onze tegenstanders als zij ons willen belasteren. Want, iedereen zal dan tegen ze zeggen: "Je kletst, dat is gewoon een leugen wat je daar beweert!"

Het is dan ook heel gevaarlijk voor ons, als gemeente maar ook voor ons persoonlijk, wanneer we niet álle Apostolische brieven ter harte nemen. Niet alleen een páár brieven van Paulus, maar al zijn brieven PLUS de brieven van de andere Apostelen want: zij leren ons over het Koninkrijk van God!

Dat Titus -door Gods Genade- hierin slaagde is duidelijk wanneer we zien dat de gemeenten in de eerste eeuwen na Christus in die regio van belang bleven.

> **Titus 3:1-15**

In deze laatste verzen van de brief lezen we, net als in hoofdstuk 2, aanwijzingen voor gemeentelijk en persoonlijk leven.

In vers 8, 9 schrijft Paulus:

"Dit is een getrouw woord en ik wil, dat gij op dit punt een krachtig getuigenis geeft, opdat zij, die hun vertrouwen op God gebouwd hebben, ervoor zorgen vooraan te staan in goede werken. Die zijn schoon en voor de mensen nuttig maar dwaze vragen, geslachtsregisters, twist, en strijd over de wet moet gij ontwijken, want dat is nutteloos en doelloos."

Hoe vaak houden we ons niet met doelloze zaken bezig? Hoe vaak, en ik kijk daarbij ook naar mijzelf, zijn wij bezig met dingen waarvan je achteraf denkt: "Wat een tijdverspilling".

Ik wil niet gaan beweren dat we altijd maar bezig moeten zijn met Bijbelstudie of met 'geestelijke zaken'. Alsof we ons niet eens mogen ontspannen ofzo. Integendeel. Ook Paulus nam wel eens rust, ook de Here Jezus trok zich terug om rust te nemen, om de mensen eventjes te ontlopen. Maar we moeten er voor waken dat "ontspannen" niet de hoofdregel in ons leven wordt.

Wat we hier lezen is dat praktische ondersteuning van andere gelovigen -goede werken!- net zo belangrijk is als "geestelijk gezond zijn" door onder andere studie in Gods Woord. Of misschien nog wel veel belangrijker!

En Paulus zegt ook niet dat we dag-in dag-uit daarmee bezig moeten zijn. Hij zegt wel dat we ons **niet** bezig moeten houden met nutteloze twistvragen. Met doelloos gedoe binnen de gemeente.

Hoeveel **doelloos gedoe** is er wel niet binnen gemeenten tegenwoordig!? Ik hoef het allemaal niet op te sommen, dat is net zo doelloos...

Scheuring

In vers 10, 11 vinden we een korte, directe, opmerking over scheuring. Kennelijk kwam dit voor op Kreta, en Paulus is behoorlijk 'kort door de bocht'.

10 Een mens, die scheuring maakt, moet gij, na hem een en andermaal terechtgewezen te hebben, afwijzen; 11 gij weet immers, dat zo iemand het spoor geheel bijster is, en dat hij zondigt, terwijl hij zichzelf veroordeelt. Scheuring maken, gemeenten uit elkaar drijven is dus zondermeer een zonde. Een zonde die wij verder niet hoeven te veroordelen, want de scheuringmaker veroordeelt zichzelf! Het is aan ons om de scheuringmaker duidelijk terecht te wijzen, en wil hij of zij niet luisteren, dan is dat dus tot zijn eigen oordeel.

Het gaat hier dan natuurlijk om scheuring op verkeerde gronden. Het kan noodzakelijk zijn dat je als gelovige, of als een groep gelovigen, je afscheiden moet van een gemeente wanneer daar bijvoorbeeld openlijke zonde is of wanneer er valse leer is. Dan zit er niets anders op dan te vertrekken.

Maar wanneer iemand uit is op scheuring maken, op verkeerde gronden, **dan is hij het spoor geheel bijster**. Zo iemand moeten we mijden. **Zo'n groep of gemeente moeten we dus ook mijden!**

Een gemeente uit scheuring ontstaan, leidt meestal alleen maar weer tot nieuwe scheuringen – zo blijkt uit de praktijk. Of, wat ook vaak gebeurt, de gemeente gaat aan onderlinge verdeeldheid snel ten onder.

Slotopmerkingen

De brief aan Titus is, inhoudelijk, een belangrijke brief voor wie de orde binnen de gemeente wil bestuderen, de bestuurlijke inrichting en praktische levensregels.

Maar daarnaast onthult deze brief, samengevoegd met enkele gegevens uit andere brieven, ons nog iets anders namelijk: dat Paulus een "4^e zendingsreis" heeft gemaakt. En dat hij overal in Asia, Griekenland en Macedonië de gemeenten onder capabel geestelijk en praktisch leiderschap achter gelaten heeft.

Timoteüs

De brieven aan Timoteüs worden, net als de brief aan Titus, de "pastorale brieven" genoemd; Paulus schrijft hier persoonlijk aan de medewerkers die hem zo na aan het hart staan en zo lang met hem in de verkondiging van het Evangelie gewerkt hebben. De brieven bevatten aanwijzingen, instructies, aan zijn trouwe medearbeiders. Zoals een goed herder betaamt, laat hij zijn 'kudde' –de Gemeente van Christus- niet onverzorgd achter; Timoteüs, Titus en anderen zijn door hem getraind en zij onderwijzen ook weer anderen en stellen overal oudsten en leiders aan, zij zorgen er voor dat er, op Paulus' aanwijzing, (gezond) onderwijs en leiderschap in de gemeenten is.

1 Timoteüs

1 Tim 1:1,2 – 1 Paulus, een apostel van Christus Jezus door de wil Gods naar de belofte des levens in Christus Jezus, 2 aan Timoteüs, mijn geliefd kind: genade, barmhartigheid en vrede zij u van God, de Vader, en van Christus Jezus, onze Here.

De 1^e brief aan Timoteüs is geschreven in dezelfde periode als de brief aan Titus; tussen de 1^e en 2^e gevangenschap van Paulus in. De 2^e brief schreef hij terwijl hij voor de 2^e keer in Rome gevangen zat.

Hoewel persoonlijke brieven, begint de 1^e brief formeel: "Paulus, een apostel van Christus Jezus naar de opdracht van God [...] aan Timoteüs, mijn waar kind in het geloof". ^{1 Tim. 1:1,2}

De opening van de brief is vergelijkbaar met die in de brief aan Titus, met dit onderscheid dat Timoteüs "mijn waar kind in het geloof" wordt genoemd en in de 2^e brief zelfs "mijn geliefd kind" ^{2 Tim. 1:2}, en bij Titus lezen we dat Titus "mijn waar kind krachtens ons gemeenschappelijk geloof" ^{Titus 1:4} wordt genoemd.

Mijn persoonlijke indruk is dat dit veroorzaakt wordt door het leeftijdsverschil; Timoteüs was -toen hij tot geloof kwam- waarschijnlijk een stuk jonger; hij woonde nog bij zijn ouders toen Paulus hem onder zijn hoede nam.

Paulus zal toen hij deze brief schreef ergens tussen de 50 à 60 jaar zijn geweest. Timoteüs zal hooguit rond de 30 à 35 jaar zijn geweest op dat moment. Erg jong dus, voor een geestelijk leider. Paulus geeft hem echter een bemoediging, en tevens een aanbeveling voor hen die hem daarop neerbuigend aanspreken:

"Niemand schatte u gering om uw jeugdige leeftijd" ^{1 Tim. 3:11}.

De formele opening, waarvan John Wesley schreef "wanneer het gaat om *de zaken van de Heer* is er geen plaats voor familiariteit" ¹), geeft aan met wie we hier, als lezers, van doen hebben: de Apostel Paulus. Daarna verandert de toon

¹ JOHN WESLEY'S NOTES ON THE WHOLE BIBLE, January 4, 1754.

wel naar 'familiariteit'.

Het lijkt overbodig dat Paulus dit mededeelt; immers: Timoteüs wist echt wel dat Paulus een apostel was! Hij had immers zo'n 20 jaar met Paulus opgetrokken? De reden moet dan ook gezocht worden in het feit dat de brief aan Timoteüs hoewel persoonlijk mogelijk ook door Timoteüs gebruikt kon, moest, worden om aan anderen aan te tonen: "Paulus heeft mij dit gezegd" of "Dit zeg ik op autoriteit van Paulus" – als een *aanbevelingsbrief*.

Timoteüs

Over Timoteüs weten wij vrij veel – *niet in de laatste plaats omdat hij zo'n twintig jaar met Paulus heeft opgetrokken als Evangelist* – uit de Handelingen en de diverse brieven aan gemeenten en deze persoonlijke brieven van Paulus.

Timoteüs woonde in Lystra ^{Hand. 16:1}, zijn vader was een Griek en zijn moeder een *gelovige* {*pistos* => *ware, oprechte, gelovige*} Joodse vrouw, Eunike.

Dat dit expliciet van zijn moeder vermeld wordt, doet vermoeden dat zijn vader niet gelovig was.

Zijn vader wordt later ook nooit meer genoemd. Zijn grootmoeder, Loïs, was ook een gelovige vrouw ^{2 Tim. 1:5}.

Hij was door de oudsten en Paulus, middels een profetisch woord en handoplegging, aangewezen en bevestigd ("ingezegend") voor zijn taak

^{1 Tim. 4:14, 2 Tim. 1:6}.

Hij vergezelde Paulus ondermeer naar Troas, Filippi, Tessalonica, Berea en Korinte. Hij schreef samen met Paulus de brieven aan de Tessalonicenzen en 2 Korinthe. Hij was bij Paulus in Rome (1^e gevangenschap), en Paulus vroeg hem toen hij daar voor de 2^e keer gevangen was om weer naar hem toe te komen.

Timoteüs was als 'gezant' van Paulus gezonden naar verschillende gemeenten om ze op te bouwen en te onderwijzen zoals Tessalonica, Efeze en Korinte. Op het moment dat de 1^e Timoteüs-brief aan hem gezonden wordt is hij (wederom) in Efeze.

Gevangen vanwege zijn geloof.

In de **Hebreeënbrief** lezen we nog een bijzonderheid: Timoteüs heeft omwille van zijn geloof gevangen gezeten. Er is vaak discussie over wie nu eigenlijk de Hebreeënbrief zou hebben geschreven. Maar dat dit vermeld is in de Hebreeënbrief is een duidelijke indicatie dat de brief door Paulus is geschreven:

"Weet, dat onze broeder Timoteüs in vrijheid gesteld is; als hij spoedig komt zal ik met hem u bezoeken" ^{Hebr. 13:23}.

Wie anders dan Paulus reisde er met Timoteüs rond langs de gemeenten? Wie anders dan Paulus zou dus ook samen met Timoteüs de gelovigen bezoeken?

Verder weten we door een persoonlijke noot van Paulus ^{1 Tim. 5:23} dat Timoteüs' gezondheid, in elk geval op dat moment, niet sterk was – en desondanks reisde hij steeds rond langs de gemeenten!

Timoteüs en Lukas waren Paulus meest trouwe metgezellen. Paulus hield zeer veel van deze jonge broeder en het is duidelijk dat hij zich eenzaam voelde als Timoteüs niet bij hem was. Zij waren –zo blijkt - echte 'geestverwanten' en niet alleen echte broeders maar ook zeer goede vrienden.

Efeze

Volgens de traditie is Timoteüs –na Paulus' dood- teruggekeerd naar Efeze en heeft in de gemeenten daar het werk voortgezet tot hij de marteldood stierf. Dat maakt hem een medearbeider van de Apostel Johannes die daar zijn Evangelie op schrift stelde.

In Efeze had Paulus een gemeente gesticht en daar waren *door hem heen* grote wonderen gebeurt; als eerste kwamen er 12 discipelen die gelovig waren maar nog niet van de ontstaansgeschiedenis van de Gemeente en de uitstorting en het werk van de Heilige Geest hadden gehoord; vervolgens predikte hij drie maanden in de synagoge en kwamen er veel mensen tot geloof – hij onderwees de gelovigen dagelijks (!) in de 'gehoorzaal van Tyrannus' (een *school* wordt het ook genoemd).

In Efeze was door het werk van Paulus en zijn medewerkers een grote Christelijke gemeente ontstaan, bestaande uit diverse gemeenten, met een uitwerking tot ver in de regio. Ook was er dus sprake van een "bijbelschool" – immers; Paulus gaf er twee jaar lang onderwijs.

Timoteüs was hier van getuige –*en leerling geweest van Paulus*- alsmede ene **Erastus** die we later nog een paar keer tegenkomen ^{Rom. 16:23, 2 Tim. 4:20}.

In Halley's Bible Handbook, pg. 632, lezen we:

"De Kerk in Efeze bleef groeien; in de navolgende vijftig jaar werden er zelfs zoveel mensen Christen dat de heidense Tempeldienst bijna geheel verdween. In de Apostolische tijd werd Efeze het numerieke en geografische middelpunt van het Christendom".

De basis hiervoor werd gelegd door Paulus en,.. Timoteüs: de (fysiek) zwakke, jonge en timide broeder. Desondanks duidelijk niet voor niets door Paulus "mijn waar kind in het geloof" genoemd – gezien de enorme vrucht op het werk, ook van Timoteüs werk dus!

1 Timoteüs

Het centrale thema van de eerste brief is “de goede strijd strijden” – het is de opdracht welke Paulus hem geeft, toevertrouwt ^{1 Tim. 1:18}.

Paulus zet in de brief thematisch²) een aantal zaken uiteen die hier aan gerelateerd zijn:

I. **de gezonde leer**

1 Tim. 1:3-20: tegen de dwaalleraren, die in Efeze kennelijk probeerden om voet aan wal te krijgen en de gelovigen vermoeiden met eindeloze geslachtsregisters en ‘fabels’ (fictie) die niet tot de waarheid leiden maar alleen maar leiden tot moeilijkheden leiden;

II. **inrichting van de (orde van de) gemeente**

1 Tim. 2:1-15

- de plaats van het gebed;
- de positie van de vrouw in de gemeente

Over de plaats van het gebed binnen de gemeente, zoals Paulus dat hier aangeeft, is natuurlijk weinig discussie. Ook geeft hij aanwijzing hoe dus de mannen zich moeten gedragen bij het gebed. Kennelijk waren daar ook wat vragen of moeilijkheden over!

Wanneer we echter Paulus’ woorden over de positie van de vrouw lezen gaan bij veel gelovigen in deze tijd ‘de haren overeind’. Zeker sinds de opkomst van het Feministische gedachtegoed.

We moeten echter bedenken dat Paulus hier twee verschillen tegenover elkaar zet: hoe de vrouw(en) in Efeze leefden, “in de wereld”, en hoe daar tegenover gesteld de vrouwen in de samenkomst zich dienden te gedragen.

Paulus wilde niet dat in de samenkomst van de gemeente de vrouwen er een ‘onderlinge competitie’ van maakten door excessief of duur gekleed te gaan, behangen met dure sierraden – oftewel: “de samenkomst is geen modeshow” – men zou bijvoorbeeld vrouwen uit armoedige gezinnen of alleenstaande vrouwen daarmee tot jaloezie kunnen wekken... Een gelovige, ‘godvruchtige’, vrouw doet dit niet ¹
Tim. 2:10

We kunnen het vergelijken met de ‘school- of leger-uniformen’ die er ook voor zorgen dat er, in elk geval uiterlijk, geen verschillen zijn, dat er geen –aan de kleding af te lezen- “**maatschappelijke verschillen**” zijn; zodat een ieder zich in de gemeente gelijkwaardig weet, zowel gééstelijk als in praktische, uiterlijke, zin!

² Vrij naar het overzicht uit Ryrie’s Study Bible en aangevuld/nader uitgewerkt.

Verder geeft Paulus aan dat de onderwijstaak, binnen de gemeentelijke samenkomst, aan de man is voorbehouden. Dit is geen "onderdrukking", zoals het tegenwoordig soms wordt uitgelegd, maar: oog voor ieders specifieke gave en natuurlijke inslag. Vrouwen en mannen hebben beide een verschillende gaven en natuurlijke, ingeschapen, inslag. Dit ontkennen staat gelijk aan het ontkennen van de scheppingsorde in de breedste zin ^{1 Tim. 2:14}.

III. **de aanstelling van oudsten en diakenen**

Het uniform en de rangen die men heeft zijn daarbij overigens ook iets wat de gemeente als voorbeeld zou kunnen nemen. In het leger heeft een bepaalde rang een bepaalde taak. Ook in de gemeente heeft iedereen een taak. Een generaal kan wel denk dat hij de baas is, maar zonder soldaten kan hij niets.

In een gemeente kan iemand wel denken dat hij, bijvoorbeeld als oudste of voorganger, heel veel betekent.. maar zonder gemeenteleden ben je niets. Je functioneert dan namelijk niet meer!

Andersom geldt ook; een verzameling soldaten zonder leidinggevende wordt een chaos. Een gemeente waar geen leiding aanwezig is, wordt ook een chaos.

1 Tim. 3:1-16, 1 Tim. 5:17-22 – de aanstelling van oudsten (opzieners) en diakenen. Aan beiden worden de eisen gesteld dat zij hun eigen gezin kunnen besturen.

Zoals een 'gewoon' gezin bestuurd wordt; zo moeten zij ook de gemeente besturen. Ze mogen ook niet op geld belust zijn en moeten de man van één vrouw zijn. Paulus zegt hiermee niet dat het niet toegestaan was met meerdere vrouwen getrouwd te zijn –iets wat in die tijd in het Midden Oosten nog regelmatig voorkwam tot op de dag van vandaag- maar dat zij één vrouw moeten hebben.

Dat heeft mede, naast de geestelijke, een praktische achtergrond: wanneer een oudste of diaken meerdere vrouwen had te onderhouden alsmede hun kinderen dan had hij simpelweg geen tijd voor de gemeente. De geestelijke achtergrond is natuurlijk deze: het huwelijk is een *afspiegeling* van de relatie tussen Christus en Zijn gemeente.

Persoonlijk geloof ik dat -hoewel het een gegeven feit was dat sommige mannen met meer dan één vrouw getrouwd waren in die tijd- dit niet een regel mag zijn voor nu.

De geestelijke relatie die een huwelijk afspiegeld, de relatie tussen Christus en de gemeente, is de realiteit van nu.

Niet te jong!

Een oudste of diaken mag ook niet te jong zijn en zeker geen pasbekeerde. Helaas zien we in veel gemeenten dat met name dit laatste met voeten getreden wordt en zelfs heel bewust omdat, zo zeggen de verantwoordelijke predikanten "deze mensen nog te vormen zijn".

Wat direct duidelijk maakt dat deze predikanten –overigens een ambt wat Gods Woord niet kent en ook hier niet voorkomt- hier met een bijvoegwoord oudsten aangesteld willen zien namelijk: oudsten en diakenen die "naar hun opvattingen" gevormd kunnen worden.

Dit is een verwerpelijke houding van deze predikanten c.q. voorgangers. Want: het zijn juist, als we Paulus' brieven serieus nemen, de oudsten en diakenen die –op grond van hun geestelijke gaven en inzicht- aangesteld dienen te worden en –wanneer we een predikant willen aanstellen- toezicht op de gemeente, het onderwijs, en dus ook de prediker moeten houden ^{1 Tim. 3:2,3}.

Het aanstellen van zeer jonge voorgangers is daarmee ook een verwerpelijke zaak; zij hebben vaak nog een jong gezin en de zorg daar voor. Daarnaast hebben ze niet de levenservaring ("bezadigd") die voor deze taak noodzakelijk is.

Uitzonderingen zijn mensen als Timoteüs: *ongehuwde mannen die geheel en al gewijd waren aan de verkondiging van het Evangelie*. De gave en taak welke Timoteüs had en waarvoor hij geroepen was ^{2 Tim. 1:6}. Dat is echter een gave die maar zeer weinig mensen hebben.

Proeftijd?

In dit gedeelte lezen we dat Paulus tevens zegt dat de diakenen *op de proef gesteld* moeten worden, maar in het bijzonder valt op dat er staat

"Laten ook dezen eerst op de proef {*dokimad'zo*} gesteld worden" ^{1 Tim. 3:10}.

Dit suggereert dat dit ook voor de oudsten geldt, en niet alleen voor de diakenen. We zouden dit kunnen uitleggen als een 'proeftijd', maar het woord betekent dat ze **be**-proefd moeten worden; oftewel bij de aantstelling van de diakenen moet, net als bij de oudsten, er eerst gekeken worden –zeer nauwkeurig- of zij geschikt zijn voor hun taak.

Conclusie

De conclusie moet dus zijn dat oudsten en diakenen geen jonge, pasbekeerde of nog maar net lid van de gemeente zijnde, gelovigen moeten zijn. Ze moeten 'beproefd' zijn; de gemeente moet zich er van vergewissen dat zij hun taak waardig **zijn** en waardig **kunnen uitvoeren**.

IV. **Taak van Timoteüs**

1 Tim. 4:1-5, 4:16, 6:1-21

Vervolgens komt Paulus terug op Timoteüs' opdracht; hij maakt Timoteüs duidelijk dat hij een goed dienaar is wanneer hij onderlinge liefde, regelmatig en behoorlijk leven, orde en gezonde leer onderwijst.

Praktische regels welke, wanneer we ons in de gemeente hier aan houden, leiden tot een harmonieuze gemeente.

Het is bekend dat de gemeenten tot in de 2^e eeuw na Christus aan deze inrichting van de gemeente hebben vastgehouden; het toont dat men gehoorzaam wilde zijn. Daarna is de Christelijke gemeente langzaam gaan afglijden en werd het uiteindelijk een 'staatsgodsdienst' (de kerk van Rome, de wereld die binnen de gemeente kwam, aanstelling van de 'bisschoppen', 'priesters', invoering celibaat – *het huwelijk verbieden*, tegen Paulus uitdrukkelijke opdracht in ^{1 Tim. 3:3!})

Juist het feit dat de Gemeente van Christus Jezus tot in de 2^e eeuw deze inrichting van de Gemeenten aanhield is volgens de schriftcritici een "duidelijke aanwijzing dat Paulus de brief niet heeft geschreven maar dat deze brief pas toen is geschreven" – wat natuurlijk regelrechte onzin is.

In **Hand. 14:23** en **Fil. 1:1** lezen we immers ook dat er oudsten en diakenen werden aangesteld door Paulus en zijn medewerkers en aangesteld waren in de gemeenten. Ook de éérste gemeente, te Jeruzalem, kende oudsten (de Apostelen) en diakenen. De brief aan Titus gaat hier ook over, zoals we de vorige keer zagen.

Vergoeding voor de oudsten en diakenen

Wanneer een gemeente erg groot was, zoals in Efeze het geval was, was het onmogelijk voor de oudsten en diakenen naast de zorg voor de gemeente (prediking, onderwijs, praktische zorg voor weduwen en wezen, financieel bestuur van de gemeente e.d.) ook nog eens zorg te dragen voor een volledig (eigen) inkomen en dus kon hun gezin niet door hen onderhouden worden wanneer zij tot die taak geroepen werden.

Daarom mochten zij een vergoeding aannemen c.q. werd er door de gemeente in het levensonderhoud van de oudste en hun gezin voorzien. Niet per definitie, maar wanneer nodig moest de gemeente zorgen voor hun gezin ^{1 Tim. 5:17, 18}. In feite spreken we hier dan over "vrijgestelde oudsten". Dit is later, binnen de kerk, een "ambt" geworden; de (betaalde) predikant.

Helaas heeft dit in latere eeuwen tot op de dag van vandaag tot **wanttoestanden** geleid; binnen de gemeenten ontstond een "rangensverschil"; de opzieners werden "bisschoppen" –door de overheid betaald zelfs, op zeker moment- die veel eerbetoon eisten en kregen inclusief een "super-

bisschop" in Rome die zich "Heilige Vader" laat noemen nota bene; er werden "dominees" aangesteld binnen de (protestantse) kerken.

Het onderscheid tussen "ambtsdragers" – met titels, officiële opleiding enz.- en de "leken" was daarmee geboren. Als we deze brief, en de brief aan Titus, lezen zien we dat dit niet de juiste inrichting van de Gemeente van Christus Jezus is; de Here heeft immers ook gezegd dat we niemand behalve Hem mogen dienen, laat staan dat we ze "dominee" (=mijn heer, mijn meester!!) mogen noemen?!

Het aanstellen van een predikant, priester of pasto(o)r is dus een on-Bijbels fenomeen. De Bijbel kent alleen de opzieners (oudsten) en diakenen. Waarbij Paulus aangeeft dat wanneer een opziener te veel hooi op de vork krijgt, hij vrijgesteld mag worden van zijn dagelijkse arbeid – net als de voltijds Evangelisten, overigens. Voor het overige geldt dat er géén onderscheid gemaakt mag worden; binnen de Gemeente van Christus:

"Gij zult u niet rabbi laten noemen want één is uw Meester en gij zijt allen broeders. En gij zult op aarde niemand uw vader noemen, want één is uw Vader, Hij, die in de hemelen is."

Mat 23:7-9

Paulus' aanwijzingen, gericht op praktisch bestuur van de gemeente van Christus, zijn door de kerk in de latere eeuwen met voeten getreden. En dat niet alleen; de woorden van de Here **zelf** zijn volstrekt genegeerd!

2 Timoteüs

De 2e brief aan Timoteüs schreef Paulus tijdens zijn 2^e gevangenschap ^{2 Tim. 1:12, 1:16-17, 2:9}.

De brief is persoonlijker van tint dan de 1^e brief. Paulus opent nu met "aan Timoteüs, mijn geliefd kind". Ook worden er wat meer persoonlijke zaken in gemeld; de gevangenschap en hoe de situatie in de gevangenis is – bijvoorbeeld het feit dat Paulus kennelijk niet meer in een eigen woning is gevangen gezet maar in een kerker en moeilijk te vinden is voor wie hem willen bezoeken ^{2 Tim 1:17}.

De traditie zegt dat Paulus gevangen was gezet in de beruchte Mamertine of Tullianum gevangenis ³). De gevangenis bevatte een waterreservoir of bron, en bestond uit twee verdiepingen.

De eerste verdieping was bestemd voor overwonnen leiders: legerleiders, politieke leiders - die daar gevangen werden gehouden totdat hun vonnis werd voltrokken. Dit vonnis was walgelijk: na een processie door de stad werden ze publiek gewurgd door de beul. **Er was in Rome geen sprake van een eerlijke rechtsgang!**

³ http://www.worldlingo.com/ma/enwiki/nl/Mamertine_Prison

Door een gat in de vloer van de eerste verdieping werden de overige gevangenen naar beneden gegooid om daar hun straf af te wachten.

Volgens de traditie was dit ook de plaats waar Petrus zijn straf moesten afwachten. Of Paulus en Petrus inderdaad hier gevangenen hebben gezeten valt te betwijfelen; immers: Paulus was in de gelegenheid bezoek te ontvangen en te schrijven. Dit is in de gegeven situatie nagenoeg onmogelijk.

Maar of de omstandigheden van zijn gevangenschap veel beter waren dan in de Mamertine (foto) valt te betwijfelen.

Gevangenen waren bijkans rechteloos in Rome, mede omdat gevangenschap niet als straf in het juridische systeem bestond.

Men kon dan ook jarenlang opgesloten zitten, ook als onschuldige, zonder dat deze tijd als straf werd gerekend (tegenwoordig word zo'n periode bijvoorbeeld afgetrokken van de gevangenschap, het zogenaamde 'voorarrest').

Zijn eerste gevangenschap was op grond van een beschuldiging van de overtreding van een Joodse wet of gebruik – in de ogen van de Romeinen totaal niet belangrijk, maar aangezien hij zich op de Keizer had beroepen, als Romeins staatsburger, werd zijn zaak in Rome behandeld. Zijn tweede gevangenschap was van een andere orde!

Nadat de stad door brand verwoest was gaf Nero de Christenen de schuld hiervan⁴). Een makkelijke doelgroep: niet in aanzien, veel slaven, werklieden, Joden en niet-Romeinse burgers behoorden tot de Christenen. Alexander (de koperslager) had Paulus waarschijnlijk verraden en Paulus werd als een crimineel afgevoerd ^{2 Tim. 2:9, 3:14} toen hij in Troas was. Zijn winterjas, boeken en perkamenten had hij daar achter moeten laten.

Over dit gedeelte is nog een aardige anekdote te vertellen, met betrekking tot John Nelson Darby – een van de bekendste en eerste leiders van de 'Vergadering van Gelovigen'.

Professor F.W. Newman, in zijn jongere jaren in dienst bij een familielid van John Nelson Darby schreef over Darby, die hij in het begin eigenlijk niet erg hoog achtte, het volgende..

⁴ Er zijn bronnen die menen, tegen de toen heersende opvatting in, dat Nero niet verantwoordelijk was maar door het volk verantwoordelijk werd gehouden; hij was een *zeer gehaat* keizer.

Eens zei ik tegen hem:

"Maar geloof je nu *werkelijk* dat elk deel van het Nieuwe Testament voor deze tijd nog iets te zeggen heeft? Bijvoorbeeld: wat zouden we hebben verloren als Paulus [2 Tim 4,13] nu eens niet geschreven had aan Timoteüs dat hij zijn jas [die hij in Troas had gelaten] mee moest nemen en de boeken, in het bijzonder de perkamenten"?

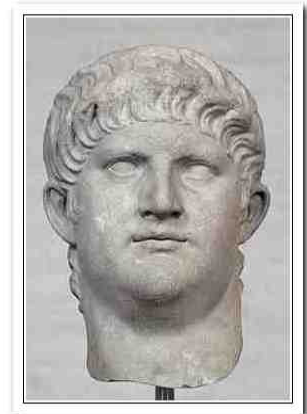
Hij [Darby] antwoordde mij prompt:

"Dan zou ik iets kwijt zijn geweest ... dat vers namelijk heeft mij er voor behoed mijn kleine bibliotheekje te verkopen! Elk woord, vertrouw er maar op, is van de Heilige Geest ingegeven en bruikbaar, ook nu".

Newman schrijft dan: "Ondanks de sterke afkeer die ik voelde tegen sommige van de eigenaardigheden van deze opmerkelijke man had ik voor de eerste keer in mijn leven iemand gevonden voor wiens **superieure kennis en inzicht** ik moest buigen".

Een professor, die overigens atheïst was, die moest erkennen dat hij bij een -in zijn ogen- simpele Christen "superieure kennis en inzicht" aantrof!

Nu Nero de Christenen de schuld had gegeven⁵) van de brand in Rome, werd Christen-zijn een misdaad; niet zomaar een overtreding van de Joodse regels en wetten; nee: nu *was het in opdracht van de Keizer* dat Christenen werden gearresteerd "vanwege de brandstichting", vervolgd, gemarteld en gedood. Regelrechte 'genocide'.

Bekend is dat Nero zelfs zo *knettergek* was dat hij Christenen -ingesmeerd met pek, gespietst aan palen en in brand gestoken- als "verlichting voor zijn tuinen" gebruikte terwijl hij zelf spiernaakt op zijn strijdwagen tussen de brandende gelovigen door reed om *te genieten van het sterven* (!) van wie hij als zijn vijanden beschouwde – **een duivelse man die in dienst van satan stond**..

Aangezien Paulus één van de bekendste Christelijke evangelisten en leiders was, was de arrestatie van Paulus een "grote vangst" voor Nero – immers; de Christelijke kerk zou daarmee -in Asia, Griekenland en Macedonië- haar bekendste leider verliezen.

Paulus maakte zich dan ook geen illusies; hij kreeg dan wel –als Romeins burger- een proces, en bij zijn eerste verdediging was hij "door de Here uit de muil van de leeuw gered", maar de uitkomst stond uiteindelijk vast: hij zou sterven 2 Tim. 4:6,7; 4:16-18.

Hij merkt richting Timoteüs op dat alleen Lukas nog bij hem was 2 Tim 4:10 en vraagt hem snel te komen, voor de winter, en Marcus mee te nemen.

⁵ Beschreven in de "Annalen" van Tacitus, Romeins geschiedschrijver, en andere bronnen

Kennelijk zou het proces zijn vervolgd krijgen in- of na de winter of het was erg koud in de kerker. We weten – zie de studies op de brief van Petrus – dat ook Petrus naar Rome is gegaan – *hij stierf daar ook de marteldood* – om Paulus te bezoeken. Waarschijnlijk samen met Marcus en Timoteüs.

Naast Lukas waren er ook de gelovigen uit de gemeente van Rome die Paulus bijstonden ^{2 Tim. 4:21}. Dat Paulus zegt dat “alleen Lukas nog bij hem was” moet dus ook niet als een tegen-strijdigheid worden gezien maar hij doelt hier op het feit dat ***van zijn medewerkers*** alleen Lukas nog bij hem was. Niet als gevangene, hij zal wellicht bij andere gelovigen onderdak hebben gekregen.

Een ander evangelie?

Sommigen menen dat Paulus, in “zijn latere bediening”, een ‘ander evangelie’⁶) is gaan verkondigen en, zo menen ze, *daarom* keerde iedereen in Asia (Turkije) zich van Paulus af ^{2 Tim. 1:15,16}.

Dat is niet juist; Paulus noemt hier specifiek ***twee leiders***, en doelt op een aantal gemeenten, die zich kennelijk “***voor zijn ketenen schamen***”. Niet voor wat hij leerde; maar voor het feit dat hij als een “crimineel” was bestempeld en opgebracht.

Desondanks waren er ook velen die zich niet voor Paulus’ schaamden en hem kwamen troosten en steunen – Onesiforus wordt met name genoemd en, zoals we zagen, de gemeente in Rome, Lukas, e.v.a. bleven Paulus trouw; hij had zelfs nog een aantal mensen uitgezonden terwijl hij gevangen zat.

Ook de gemeenten in Macedonië, Griekenland e.a. worden **niet** genoemd als gemeenten die hem zouden hebben verworpen.

Tot slot laat Gods Woord ons niet zien dat het Paulus’ Evangelie is waarvan ze zich afkeerden maar, zoals gezegd, zijn “gevangenschap” vonden ze – kennelijk- beschamend. Paulus doelt hier dus met name op een groep “christelijke leiders”.

Systematische vervolgingen

Onder het Romeinse Rijk begonnen de eerste *systematische* vervolgingen van gelovigen. Er is een verschil tussen verdrukking, onderdrukking, zoals bijvoorbeeld de Farao en de Babyloniërs de Joden onderdrukten en systematische vervolging vanwege een geloofsovertuiging.

Daniël en Jeremia waren voorbeelden van vervolging –in het OT- vanwege hun geloof. Maar dat was geen systematische vervolging. De Romeinen stonden in principe bekend om hun tolerantie jegens andere geloofsopvattingen. De volkeren die ze onderwierpen mochten hun afgoderij blijven bedrijven, de Joden mochten hun godsdienst blijven uitoefenen.

⁶ De zogenaamde “alverzoening”, een “Christelijke” dwaling.

Het werd anders toen er Christenen kwamen; Christenen namelijk waren

- a) niet regionaal gebonden en, wat de Romeinen veel erger vonden
- b) wilden niet meedoen aan de Keizerverering.

Dit zou potentieel ontwrichtend kunnen werken op de Romeinse staatsinrichting en werd daarom als een gevaar gezien.

Door de beschrijving van de vervolgingen en de verslaglegging hieromtrent weten we dat het Christendom tegen de verdrukking in bleef groeien en wijd verspreid raakte door het Romeinse Rijk. Zo is er documentatie bekend van de vervolgingen in Lyon, Frankrijk, in 177 n.Chr., veertig jaar na de marteldood van Paulus.

Aan het einde van de 2^e eeuw waren de Keizers echter toleranter geworden met af en toe een negatieve uitschieter. Helaas *verzwakte* het Christendom gaandeweg; de staat kreeg steeds meer invloed met als grootste dieptepunt het feit dat het Christendom de 'staatsgodsdienst' werd onder Constantijn de Grote (de "Constantijnse wende", ca. 313 n.Chr.). De wereld kwam in de Gemeente van Christus binnen.

Inhoud van de 2e Timoteüs-brief

Deze 2^e brief kunnen we zien als Paulus laatste afscheid van zijn trouwe medearbeider en zij die bij hem zijn ^{2 Tim. 4:22}.

De brief kan als volgt op hoofdpunten worden samengevat:

I. Persoonlijke inleiding

2 Tim. 1:1-7.

Zijn (laatste) en zeer persoonlijk getinte brief aan zijn 'geliefd kind', Timoteüs.

Zijn dankbaarheid voor Timoteüs als broeder, vriend, Timoteüs' geloof;

II. De roeping van Timoteüs als dienaar van het Evangelie

2 Tim. 1:8-18. Paulus zegt hem zich niet te schamen voor het

Evangelie en voor Paulus' in zijn huidige omstandigheden, omstandigheden die Timoteüs zelf ook had gekend toe hij gevangen zat omwille van het Evangelie ^{Hebr. 13:23}.

III. De dienst van Timoteüs: een 'goed soldaat'

2 Tim. 2:1-26. Paulus vergelijkt het werk dat een Evangelist doet met de strijd die een (goed) soldaat moet voeren.

Opmerkelijk: in dit gedeelte roert Paulus nogmaals de toekomst van de gelovige aan, welke hij en Timoteüs ook de gelovigen in

Tessalonica voorhielden; samen **met Christus als koningen heersen** ^{2 Tim. 2:11-13} maar let wel, er is een voorwaarde:

"indien wij met Hem gestorven zijn" [...] "indien wij volharden".

Als eerste de voorwaarde dat we met Christus gestorven zijn (wedergeboren, tot geloof gekomen!) en als tweede dat we blijven volharden in dit geloof.

Duidelijk is ook dat Paulus niet meer verwachtte de opname, de komst van de Here, mee te maken – waar hij eerst zo vurig naar verlangde. Niet dat het verlangen nu gedooft was, maar hij beseftte kennelijk dat hij zelf eerder zou sterven en dit niet meer mee zou maken.

Zijn *boodschap is daarom niet veranderd, wel zijn persoonlijke 'vooruitzicht'*. Dat is, wat ik eerder noemde, waar mensen die menen dat Paulus een 'ander' evangelie onderwees de mist in gaan; door de context en situatie, de persoonlijke omstandigheden van Paulus, uit het oog te verliezen komen ze tot een onjuiste Bijbelverklaring.

IV. **Het laatst der dagen**

2 Tim. 3:1-13. Paulus blikt vooruit, en laat Timoteüs weten dat de grootste gevaren voor de Gemeente van Christus niet zozeer de vervolgingen zijn maar dat de zware tijden zullen worden getekend **door gelovigen die meer liefde voor genot dan voor God hebben** – schijn-gelovigen, die de kracht van het geloof, van de godsvrucht, ontkennen.

Zij zullen zelfs vrouwen verleiden; met zonden beladen zijn; gedreven worden door hun eigen verlangens; altijd **zogenaamd** geïnteresseerd zijn in het onderwijs over Gods Woord maar **nooit tot werkelijk geloof komen..**

Tekent Paulus hier niet onze tijd ten voeten uit? Een tijd waarin "geestelijke leiders" geen leiders meer zijn maar misbruik maken van hun positie? Maar ook de gelovigen: zij reizen van de ene lezing naar de andere prediking, naar opwekkingsbijeenkomsten en conferenties, gedreven door menselijke emoties, maar komen nooit tot werkelijke verbreking!

We moeten daarin ook naar ons zelf kijken! Hebben wij werkelijk onze zonde, onze opstand tegen de Here, bij het kruis gelegd? Of zijn we nog steeds uit op ons eigen voordeel? Zijn we "christelijke mensen" (religieus) of zijn we *wedergeboren* Christenen?

V. **Laatste aanwijzingen en persoonlijke noten**

2 Tim. 3:14-4:22. In dit gedeelte geeft Paulus aan Timoteüs laatste aanwijzingen over hoe hij binnen de gemeenten onderwijs dient te geven en het Evangelie dient te verkondigen "gelegen of ongelegen" ² Tim.4:2, vast te houden aan het onderwijs van Paulus, totdat de Here Jezus terug komt.

Hij sluit af met persoonlijke noten waaruit blijkt dat hij verwacht de

winter in gevangenschap door te moeten brengen en daarom verzoekt hij Timoteüs om zijn wintermantel en schriftrollen mee te nemen.

Hij heeft nog (enige) tijd en die tijd wil hij doorbrengen met... **het bestuderen van Gods Woord!**

Gelegen of ongelegen

Het woord verkondigen "gelegen of ongelegen" wordt vaak uitgelegd alsof het woord verkondigd moet worden of het de tóehoorder nu gelegen of ongelegen komt of niet. Dit is niet juist; het is net andersom. We moeten verkondigen **ongeacht of het ons**, als 'verkondiger', nu **"gelegen of ongelegen" komt**.

De Engelse vertaling heeft het dan ook anders geformuleerd:

"Wees gereed, of het nu het seizoen is of niet".

We herkennen hier direct de vergelijking met de landarbeider; in het oogstseizoen moet hij werken. Maar hier staat dus dat de arbeider er gereed voor moet zijn of het nu wel of niet "het seizoen is".

Hoe vaak horen we wel niet, *of zeggen we soms zelf?*, wanneer er bijvoorbeeld in één of andere vorm Evangelisatie- of gemeentelijk werk gedaan moet worden: "Dat komt nou net niet uit, want..." – en dan volgt er een, laten we maar eerlijk zijn, meestal niet zo goede reden waarom we nu *net niet op die dag* zouden kunnen helpen met evangelisatie- of gemeentelijke arbeid. Ik ben daarin zelf, helaas, geen haar beter dan een ander soms..

Een broeder zei het in het verleden vaak zo, als de opkomst bij evangelisatiewerk weer eens bijzonder laag was:

"Tja. Die had een koe gekocht, een ander een vrouw getrouwd, er was iemand die een akker moest gaan bekijken.."

Maar Paulus zegt het duidelijk: of het ons nu wel of niet uitkomt, als daar de kans is om het Evangelie te verkondigen, doe het dan ook. Want deze 'kansen' zijn wel door God gegeven! Het zijn de gelegenheden waarin we vrucht kunnen dragen, maar liever gaan we dan ons huis schilderen, de auto wassen of de tuin onderhouden..?

Ik ontken niet dat dit op zichzelf genomen activiteiten zijn die wellicht óók noodzakelijk zijn; maar laat ik het eens zo zeggen: **als we een dagje uit winkelen willen weten we ons schema toch ook aan te passen hierop?** Waarom dan niet als God ons roept om in de wijngaard te arbeiden?

Slotopmerkingen

Deze brieven tonen ons Paulus zoals we hem in geen enkele andere brief zien; vaderlijk, als een echt geestelijk vader naar zijn "kind in Christus". Als een organisator (zie ook de brief van Titus) van de gemeentelijke structuur –wat we verder alleen maar tussen de regels of zeer minimaal lezen- en leider van de Christelijke kerk. Meer dan een 'rondzwervende evangelist', zoals we vaak uit de zondagsschool verhalen weten. Paulus was een belangrijke, geestelijke, leider van de Gemeente van Christus in de 'heidengebieden'. Grondlegger – middels onderwijs en training- van de Christelijke gemeente in Europa (Macedonië), Griekenland en Turkije (Asia).

In de Handelingen lezen we dat de Here in het bijzonder Paulus had uitverkoren hiervoor; de woorden van de Here, bij monde van Ananias uit Damascus bekendgemaakt, ^{Hand. 9:15-17} zijn volledig vervuld – Paulus was een uitverkoren 'werktuig', die aan heidenen, koningen en de kinderen van Israël getrouw het Evangelie gebracht heeft, hoewel hij hier enorm voor moest lijden ter wille van de naam van de Here.

Bronnen

- Ryrie Study Bible, expanded edition with NASB, © 1995, Moody Bible Institute;
- The Concise Bible Commentary, James M. Gray†, Moody Bible Institute (*The Master Christian Library, Ages Digital Library, version #8*)
- Halley's Bible Handbook, 24^e editie, Dr. H. Halley†, Zondervan Publishing House;
- Strong's Grieks Lexicon op het Nieuwe Testament (SV), Importantia (NL)
- Diverse websites, zie ook de voetnoten